

9 Edukacja ekologiczna

Skuteczna realizacja polityki ekologicznej państwa wymaga jak najszerszego udziału w tym procesie wszystkich zainteresowanych podmiotów, które oddziałują w sposób bezpośredni lub pośrednio na środowisko. Aby udział społeczeństwa był szeroki i przynosił efekty, należy tworzyć sprzyjające warunki dla praktycznej realizacji tej potrzeby poprzez dostarczanie odpowiedniej wiedzy i umiejętności pomocnych w konkretnych działaniach.

W dokumencie „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 r. z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010” Rada Ministrów w grudniu 2002 r. podkreśla fundamentalne znaczenie edukacji ekologicznej w realizacji polityki ekologicznej państwa. Zwraca uwagę na fakt kształtowania postaw społecznych poprzez działania mające na celu wprowadzenie problematyki bezpośredniego i pośredniego oddziaływania na środowisko do podstaw programowych kształcenia wszystkich typów szkół oraz programów szkoleń organizowanych przez pracodawców, instytucje publiczne i organizacje społeczne (praca ciągła). Działania w tym zakresie powinny polegać również na realizacji prezentacji o treściach ekologicznych w ramach oferty programowej środków przekazu oraz instytucji kultury i wypoczynku (praca ciągła).

Edukacja ekologiczna jest nie tylko wewnętrzną sprawą Polski. W ciągu ostatnich lat odbyło się wiele konferencji poświęconych temu zagadnieniu m.in.:

- Konferencja Narodów Zjednoczonych "Człowiek i Środowisko", Sztokholm (1972),
- Międzynarodowa konferencja na temat edukacji środowiskowej w Tbilisi (1977),
- Konferencja Narodów Zjednoczonych "Środowisko i Rozwój" w Rio de Janeiro (1992). Kulminacyjną częścią Konferencji był tzw. **Szczyt Ziemi**, który zgromadził przedstawicieli rządów i głowy państw ze 180 krajów świata i doprowadził do przyjęcia przez nie dokumentów końcowych, z których najważniejsze to "Deklaracja z Rio" oraz Agenda 21. W **Deklaracji z Rio** zawarto zasady określające prawa i obowiązki państw w ich dążeniu do trwałego rozwoju ludzkości i zapewnieniu jej dobrych warunków życia. Sygnatariusze Deklaracji – w tym także Polska – stwierdzają, że jedyną drogą osiągnięcia długotrwałego wzrostu gospodarczego jest zachowanie i ochrona zasobów przyrody. **Agenda 21** – zawiera podstawowe wskazania dotyczące ochrony i kształtowania środowiska życia człowieka, zwracając uwagę na szereg jego uwarunkowań społecznych i ekonomicznych oraz ochronę zasobów naturalnych, a także racjonalne gospodarowanie nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju. W obu tych dokumentach wiele miejsca poświęcono edukacji ekologicznej.
- Konferencja zorganizowana przez UNESCO w czerwcu 1995 roku w Atenach na temat "Edukacja ekologiczna na rzecz zrównoważonego rozwoju",
- IV Sesja Komisji Trwałego i Zrównoważonego Rozwoju ONZ (kwiecień/maj 1996),
- Konferencja w Aarhus (Dania) w czerwcu 1998 r.

Dokumenty wypracowane podczas tych konferencji zawierają zalecenia, które zostały uwzględnione w zapisach Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej.

Państwo polskie obrało drogę trwałego i zrównoważonego rozwoju (Polityka ekologiczna państwa 1991). W dokumencie tym wskazano środowisko, ekonomię i społeczeństwo jako wzajemnie powiązane, podstawowe elementy trwałego i zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważony rozwój to wzajemne uwarunkowania ochrony środowiska, wzrostu ekonomicznego i rozwoju człowieka. Odpowiedzialność za stworzenie warunków do realizacji działań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju ponoszą przede wszystkim rządy państw na podstawie strategii, planów i programów, formułowanych we współpracy z szerokimi kręgami społecznymi, organizacjami pozarządowymi itp.

Polska jest krajem zaawansowanym w realizacji fundamentalnych wymagań **Agendy 21**, do których należy:

- budowa podstaw prawnych dla racjonalnego gospodarowania zasobami odnawialnymi i nieodnawialnymi środowiska oraz ochrony środowiska przed presją spowodowaną działalnością człowieka;

- budowa instytucjonalnych struktur zarządzania środowiskiem na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym oraz monitorujących wdrażanie prawa;
- ekonomizacja działań w środowisku w oparciu o zasadę *użytkownik i zanieczyszczający płaci* oraz o zasadę *podwójnej korzyści (win-win strategy)*;
- zapewnienie efektywności systemu i instytucji finansowania ochrony środowiska oraz działań w kierunku rozwoju zrównoważonego;
- zmiana świadomości ekologicznej społeczeństwa i budowa podstaw prawnych dla jego udziału w procesach zarządzania środowiskiem;
- redukcja ilości i szkodliwości zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska.

Podnoszenie stanu świadomości ekologicznej jest warunkiem zapewniającym naszemu krajowi właściwe miejsce w zjednoczonej Europie. Jej poprawa powinna nastąpić zarówno wśród młodego pokolenia, jak i u ludzi dorosłych, zwłaszcza pracujących i podejmujących istotne dla kraju i społeczeństwa decyzje.

Edukacja środowiskowa, kształtując całościowy obraz relacji pomiędzy człowiekiem, społeczeństwem i przyrodą, musi szybko i kompleksowo wkroczyć w sfery kształcenia, doskonalenia i weryfikacji kadry zarządzającej środowiskiem.

9.1 Cele edukacji ekologicznej

Główne cele edukacji ekologicznej określa dokument „Przez edukację do zrównoważonego rozwoju. Narodowa strategia edukacji ekologicznej” Warszawa, 1999 r.

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju realizuje następujące cele:

1. Kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa wzajemnie powiązаныmi kwestiami ekonomicznymi, społecznymi, politycznymi i ekologicznymi.
2. Umożliwienie każdemu człowiekowi zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska.
3. Tworzenie nowych wzorców zachowań, kształtowanie postaw, wartości i przekonań jednostek, grup i społeczeństw, uwzględniających troskę o jakość środowiska.

Realizacja wyżej wymienionych celów wymaga:

1. Uznania, iż edukacja ekologiczna jest jednym z podstawowych warunków realizacji Polityki Ekologicznej Państwa.
2. Wprowadzenia elementów edukacji ekologicznej do wszystkich sfer życia społecznego, respektując i wykorzystując wartości kulturowe, etyczne i religijne.
3. Zapewnienia dostępu społeczeństwa do informacji o stanie środowiska przyrodniczego i edukacji ekologicznej.
4. Uznania, że edukacja ekologiczna jest podstawowym warunkiem zmiany konsumpcyjnego modelu społeczeństwa.

Jednym z głównych celów Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej jest tworzenie wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej, stanowiących rozwinięcie Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej, a ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności.

Dokumentem określającym zasady edukacji ekologicznej jest Narodowy program edukacji ekologicznej Program wykonawczy Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej oraz warunki jego wdrożenia. Zapewnienie ochrony środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju jest obowiązkiem Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z zapisami art. 5 Konstytucji RP, uchwalonej w 1997 roku. Realizacja tego obowiązku możliwa jest dzięki realizowaniu procesu powszechnej edukacji ekologicznej obejmującej wszystkich mieszkańców naszej Ojczyzny. Narodowy Program Edukacji Ekologicznej jest rozwinięciem i konkretyzacją zapisów Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej, jest pierwszym dokumentem z zakresu tej problematyki, określającym podstawowe zadania edukacyjne, podmioty odpowiedzialne za ich

realizację oraz źródła finansowania. Dokument ten jest podstawą do tworzenia systemu edukacji ekologicznej realizującego cele pożądane społecznie.

9.2 Formy organizacyjne edukacji ekologicznej, programy edukacji ekologicznej

Wg dokumentu „Przez edukację do zrównoważonego rozwoju. Narodowa strategia edukacji ekologicznej” Warszawa, 1999 r. można wyróżnić:

1. Edukacja ekologiczna w formalnym systemie kształcenia.
2. Struktura pozaszkolną edukacji ekologicznej.

W formalnym systemie kształcenia zgodnie z Narodową Strategią Edukacji Ekologicznej wyróżnić można:

1. Wychowanie przedszkolne.
2. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe.
3. Szkolnictwo wyższe.
4. Edukacja dorosłych.

Wychowanie przedszkolne

Przedszkola są ważnym ogniwem wspierającym rodziców w kształtowaniu osobowości dziecka. Celem wychowania przedszkolnego w sferze kształtowania świadomości ekologicznej jest przede wszystkim:

1. Wyzwalanie chęci oraz kreowanie umiejętności obserwowania środowiska naturalnego.
2. Kształtowanie wrażliwości zarówno na piękno jak i na szkody w środowisku.
3. Uczenie szacunku dla innych istot.
4. Oddziaływanie na styl życia i świadomość ekologiczną rodziców.
5. Kształtowanie nawyków i zachowań proekologicznych w życiu codziennym.

Powyższe cele można realizować np. na podstawie „Programu edukacji ekologicznej dla dzieci w wieku przedszkolnym”, opracowanym w 1995 r. przez grono nauczycieli praktyków wspomaganych przez pracowników Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego, Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa UM, Wydziału Edukacji i Kultury UM, pracowników naukowych Instytutu Biologii i Chemii WSP oraz przedstawicieli Polskiego Klubu Ekologicznego Świętokrzyski Program Edukacji Ekologicznej.

Nadrzędnym celem Świętokrzyskiego Programu Edukacji Ekologicznej było podniesienie świadomości ekologicznej przez edukację z zakresu ekologii i ochrony środowiska. Cel ten miał być osiągnięty poprzez poznanie najbliższego otoczenia (środowiska przyrodniczego), uświadomienie swego miejsca w przyrodzie, rozwijanie dążności do kontaktów z przyrodą, kształtowanie nawyków racjonalnego korzystania z dóbr przyrody.

Zdaniem autorów opracowania przekazywana wiedza powinna wskazywać na istniejące zagrożenia dla zdrowia oraz nabycie umiejętności jego ochrony. Powinna także kształtować właściwe postawy drugiego człowieka wobec przyrody.

W/w „Program...” obejmuje następujące cykle tematyczne:

1. Przyroda ożywiona i nieożywiona (Moje otoczenie, Zwierzęta i ich zwyczaje, Świat roślin),
2. Ty i twoje zdrowie (Nie ma jak u mamy, Moje ciało „W zdrowym ciele zdrowy duch”, Lubię wypoczywać),
3. Ochrona najbliższego środowiska (Czystość naszego osiedla, Hałas i jego skutki, Zieleń i zwierzęta w naszym otoczeniu, Oszczędzanie zasobów materialnych człowieka – wody i powietrza),
4. Uczestnictwo w kulturze ekologicznej (Znaczenie i ochrona powietrza, Walka z hałasem, Znaczenie i ochrona wody, Znaczenie i ochrona roślin, Znaczenie i ochrona zwierząt, Racjonalne korzystanie z zasobów przyrodniczych, Ekologia człowieka).

W/w zamierzone cele można osiągnąć poprzez:

- bezpośredni kontakt z przyrodą (wycieczki, spacery),
- praktyczne działania,
- gry, zabawy, konkursy

Inną formą edukacji ekologicznej w przedszkolach jest tworzenie kącików ekoedukacji.

Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe

Proces reformowania systemu szkolnictwa stworzył możliwość nadania edukacji ekologicznej należnej jej rangi w działalności dydaktyczno-wychowawczej każdej szkoły. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 15.02.1999 r., (Dz.U. Nr 14, poz. 124), w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego określa podstawowe zadania w zakresie nauczania, umiejętności i pracy wychowawczej. Rozporządzenie zakłada, iż począwszy od drugiego etapu edukacyjnego wprowadza się, obok przedmiotów i bloków przedmiotowych, ścieżki edukacyjne o charakterze wychowawczo-dydaktycznym. Dyrektor szkoły odpowiedzialny jest za uwzględnienie problematyki ścieżek edukacyjnych w szkolnym programie nauczania. Za realizację ścieżek edukacyjnych odpowiedzialni są nauczyciele wszystkich przedmiotów, którzy do własnego programu włączają odpowiednio treści danej ścieżki.

W podstawie programowej problematyka ekologiczna w różnym natężeniu pojawia się w wielu przedmiotach i blokach przedmiotowych - zarówno w sformułowanych tam celach edukacyjnych, jak i zadaniach szkoły, treściach kształcenia i oczekiwanych osiągnięciach uczniów.

Podstawowym zadaniem całej społeczności szkolnej - dyrekcji, nauczycieli, uczniów i ich rodziców - winno stać się wykorzystanie możliwości zawartych w podstawie programowej, w celu wyzwolenia i utrwalenia u uczniów potrzeby życia zgodnego z ideami zrównoważonego rozwoju. Można to osiągnąć m. in. przez:

- kształtowanie człowieka świadomego swej jedności ze środowiskiem przyrodniczym i społeczno-kulturowym,
- rozwijanie umiejętności obserwowania środowiska oraz gromadzenia o nim informacji,
- poznanie praw i współzależności rządzących przyrodą, a także zachodzących pomiędzy przyrodą a człowiekiem,
- kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów zgodnie z posiadaną wiedzą i przyswojonym systemem wartości,
- pobudzanie wrażliwości na piękno przyrody i ład przestrzenny,
- kształtowanie postawy szacunku dla życia i zdrowia, zarówno własnego, jak i wszystkich innych istot,
- prowadzenie aktywnych form edukacji w terenie, np. "zielone szkoły",
- współpracę między nauczycielami w tworzeniu klimatu sprzyjającego realizacji podstawowych celów edukacji ekologicznej.

Szkoła powinna:

- inicjować i korzystać z kontaktów z władzami samorządowymi oraz innymi reprezentantami społeczności lokalnej, szkołami wyższymi, terenowymi ośrodkami edukacji ekologicznej i innymi instytucjami oraz organizacjami,
- inicjować oraz uczestniczyć w krajowych i międzynarodowych programach edukacji ekologicznej,
- stale podejmować i rozszerzać zakres praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w szkole i jej otoczeniu,
- eksponować pozytywną rolę dzieci w edukacji ekologicznej dorosłych,
- prowadzić edukację ekologiczną w terenie.

Realizacja w/w celów i obowiązków szkoły została przedstawiona wspomnianym już Świętokrzyskim Programie Edukacji Ekologicznej. Program ten obejmuje edukację ekologiczną na różnych poziomach kształcenia:

- w okresie nauczania początkowego,
- młodzież szkół podstawowych,
- młodzież szkół ponadpodstawowych.

Świętokrzyski Program Edukacji Ekologicznej realizować można poprzez:

- realizację autorskich programów w klasach ekologicznych,
- działalność szkolnych kół ekologicznych,
- program szkolno-edukacyjny „Poznaj środowisko w którym żyjesz”. "Warsztaty chemiczne i biologiczne" - dla młodzieży szkół ponadpodstawowych,
- tworzenie kącików ekoedukacji w szkołach podstawowych,
- "Młodzieżową Wszechnicę Ekologiczną" dla młodzieży szkół podstawowych,
- "Zielone szkoły",
- wdrażanie programu selektywnej zbiórki odpadów,
- przygotowywanie programu kompostowania bioodpadów w wybranych jednostkach oświatowych,
- wydawanie Świętokrzyskiego Informatora Ekologicznego mającego pełnić rolę swoistej pomocy dydaktycznej,
- tworzenie w wybranych punktach pilotażowego systemu selekcji odpadów,
- konkursy np. "Zrób coś dla Ziemi u siebie" - konkurs propagujący działanie proekologiczne społeczeństwa, olimpiady i konkursy przedmiotowe, cykliczne imprezy o tematyce ekologicznej,
- obchody Dni Ziemi, Dnia Ochrony Środowiska, akcje Sprzątanie Świata,
- popularyzacja wiedzy ekologicznej poprzez organizowanie cyklu wykładów Wszechnicy Ekologicznej,
- propagowanie postaw "Zielonego Konsumeryzmu" wśród mieszkańców Regionu Świętokrzyskiego,
- propagowanie zdrowego stylu życia np. ścieżek rowerowych.

Szkoły podstawowe i gimnazja w powiecie kieleckim biorą aktywny udział w konkursach, akcjach, wycieczkach, rajdach i warsztatach ekologicznych organizowanych przez Zarząd Okręgowy i Szkolne Koła Ligi Ochrony Przyrody, Polski Klub Ekologiczny – Okręg Świętokrzyski, Zarząd Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych, Kluby Młodych Ekologów, Związek Gmin Ekologicznych i Rolniczych „EKOROL”, Związek Gmin Gór Świętokrzyskich, Ośrodek Edukacyjny Świętokrzyskiego Parku Narodowego w Bodzentynie, Szkolne Koła Przyjaciół Przyrody i Urzędy Gmin.

Wiele imprez – akcji, konkursów wiedzy ekologicznej, spotkań i prelekcji, wycieczek i rajdów turystycznych - krajoznawczych organizowanych jest przez same szkoły. Największą aktywność w zakresie edukacji ekologicznej na terenie powiatu kieleckiego wykazują szkoły:

- w gminie Daleszyce - Szkoły Podstawowe w Słopcu, Widełkach, Mójczy, Brzechowie, Sukowie i Cisowie,
- w gminie Górno - Szkoły Podstawowe w Cedzynie, Radlinie, Skorzeszycach i Leszczynach oraz Szkoły Podstawowe i Gimnazja w Bęczkowie i Górnicy,
- w gminie Łopuszno – Szkoły Podstawowe w Snochowicach i Grabownicy,
- w gminie Morawica – Szkoły Podstawowe i Gimnazja w Morawicy i Bilczy,
- w gminie Piekoszów – Szkoły Podstawowe w Brynicy, Jaworzu, Łosienku, Łosieniu, Micigoździe, Piekoszowie, Rykoszynie, Szczukowskich Górkach i Zajączkowie,

Edukacja dorosłych

Szczególą rolę w rozwijaniu edukacji ekologicznej wśród ludzi dorosłych spełniać powinny struktury samorządowe. Jest to zadanie długofalowe.

Najlepszym i najszybszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej dorosłych jest zaangażowanie możliwie dużej liczby mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to ustanowienia "ścieżek proceduralnych" oraz szerokiego informowania społeczeństwa o przysługującym mu prawie do świadomego uczestniczenia, zgodnie z obowiązującym prawem, w podejmowaniu decyzji mających wpływ na stan środowiska.

Wśród rozległych możliwości edukacji mimowolnej, skierowanej przede wszystkim do dorosłych, znaczące miejsce należy przyznać egzekwowaniu przepisów dotyczących porządku, odpadów, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony przed hałasem. W podobny sposób należy wykorzystywać możliwości związane z wdrażaniem i sankcjonowaniem innych europejskich standardów (np. ładu przestrzennego, oszczędności energii itp.). Konieczne jest dążenie do osiągnięcia zarówno instytucjonalnej, jak również sąsiedzkiej dezaprobaty dla wszystkich indywidualnych i zbiorowych poczynań szkodzących środowisku.

Powyższe zadania powinny zostać włączone w zakres działań wszystkich służb samorządowych oraz być rekomendowane innym służbom (policja, służby i inspekcje sanitarne, leśne, wodne, środowiskowe, miejskie, celne, transportowe itd.).

W skład struktury pozaszkolnej edukacji ekologicznej wchodzi:

- instytucje i urzędy centralne,
- edukacja ekologiczna w województwach,
- edukacja ekologiczna w samorządach,
- administracja terenów cennych pod względem przyrodniczym,
- organizatorzy wypoczynku i turystyki,
- organizacje społeczne,
- Kościoły i Związki Wyznaniowe,
- edukacja ekologiczna w miejscu pracy,
- edukacja ekologiczna w rodzinie,
- środki masowego przekazu.

Edukacja ekologiczna w województwach

Zgodnie „Programem ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” zadaniem wojewódzkich instytucji działających na rzecz ochrony środowiska jest podnoszenie świadomości ekologicznej przez:

- gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji o stanie środowiska,
- prowadzenie szkoleń zawodowych w zakresie prawa, zarządzania, technik ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzennego, źródeł finansowania ochrony środowiska,
- działalność wydawniczą oraz produkcję filmów i innych materiałów posiadających walory edukacyjne,
- organizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych.

Województwo Świętokrzyskie realizując zadania zawarte w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej od lat włącza się aktywnie w propagowanie podnoszenia świadomości ekologicznej.

- WIOŚ monitoruje stan środowiska i wydaje coroczny raport.
- Urząd Marszałkowski koordynuje działania w zakresie programów edukacji ekologicznej o zasięgu lokalnym, powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim. Wydaje corocznie opracowanie pt. „Edukacja ekologiczna w województwie świętokrzyskim”, w którym przedstawia ofertę programową z zakresu edukacji ekologicznej, obejmującą przedsięwzięcia jednostek samorządu terytorialnego, szkół różnych szczebli oraz

organizacji pozarządowych planowane w województwie świętokrzyskim do realizacji w danym roku.

- Tematyką ekologii zajmują się szkoły podstawowe oraz ponadpodstawowe, samorządy lokalne, liczne organizacje pozarządowe, dyrekcje parku narodowego i parków krajobrazowych, domy kultury i uczelnie wyższe.
- Organizuje się szereg konkursów, akcji, festynów, happeningów, apeli.
- Do najpopularniejszych olimpiad organizowanych na terenie województwa należą Olimpiada Ochrony Środowiska „Myśleć globalnie, działać lokalnie”, Olimpiada Wiedzy Ekologicznej.
- Liga Ochrony Przyrody (LOP) i Zarząd Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych (ZŚiNPK) są organizatorami licznych konkursów dla młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych, takich jak:
 - Ogólnopolski Konkurs Literacki „Przyroda moja miłość” (LOP), oraz na terenie województwa świętokrzyskiego, np.:
 - konkurs „Mój Las”, konkurs ornitologiczny, festiwal piosenki ekologicznej „Zielono mi”, konkursy plastyczne „Ziemia – planeta, na której żyjemy”, „Życie bez samochodu możliwe i bardziej przyjemne” i „Przyroda Twój Przyjaciel”, konkurs „Przyroda dla mnie, ja dla przyrody”, międzyszkolny turniej ekologiczny z elementami rekreacyjno-sportowymi „Człowiek gospodarzem ziemi” (LOP),
 - Konkurs „Ekologia my i region, w którym żyjemy”, konkurs plastyczny „Moje spotkania z przyrodą” – „Obchody Dni Ochrony Przyrody” (ZŚiNPK), LOP i ZŚiNPK organizują liczne rajdy edukacyjne dla szkół i przedszkoli, warsztaty ekologiczne dla nauczycieli oraz prowadzą działalność wydawniczą. Są organizatorami takich akcji jak „Obchody Dni Ziemi”, „Obchody Światowego Dnia Ochrony Przyrody”, „Sprzątanie Świata” oraz:
 - „Zima z Ligą”-2003, „Lato z Ligą”-2003 i „Szukaj zysku w odzysku – aluminium, makulatura” (LOP),
 - „Obchody Dni Lasów i Zadrzewień”, „Obchody Tygodnia Czystości Wód”, „Obchody Światowego Dnia Ochrony Środowiska” i „Obchody Dni Ochrony Przyrody” (ZŚiNPK).
- Związek Gmin Rolniczych i Ekologicznych „EKOROL” organizuje konkursy „Ratuj przyrodę, bo zginiesz razem z nią” i „Konkurs wiedzy o rolnictwie ekologicznym i ochronie środowiska”. Wydaje materiały szkoleniowe i prowadzi szkolenia z zakresu rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i ogrodnictwa ekologicznego.
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wydał na realizację projektów z zakresu edukacji ekologicznej w roku 2002 kwotę 352 752 zł oraz dofinansował olimpiady, konkursy, rajdy, realizacje, filmów i audycji radiowych, szkolenia i publikacje.
- Marszałek Województwa z inicjatywy Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego przy współpracy z WFOŚiGW organizuje konkurs „Na najbardziej ekologiczną gminę województwa świętokrzyskiego”.
- Związek Harcerstwa Polskiego – Komenda Kieleckiej Chorągwi organizuje Kurs Strażników Ochrony Przyrody, zloty, biwaki i rajdy harcerskie oraz konkursy promujące ochronę środowiska. Harcerze biorą również aktywny udział w akcjach „Obchody Dni Ziemi” i „Sprzątanie Świata”.
- Ważną rolę w edukacji ekologicznej odgrywa rolnictwo ekologiczne.

Edukacja ekologiczna w samorządach

Decyzje podejmowane na szczeblu lokalnym oddziałują bezpośrednio na środowisko człowieka w miejscu jego zamieszkania. Umacnianie samorządności związane jest m.in. z odpowiedzialnością samorządu terytorialnego za sprawy ochrony środowiska i edukacji środowiskowej. Na samorządach spoczywa również obowiązek określania celów i form tej edukacji, uwzględniających specyfikę regionu, lokalną tożsamość i tradycję kulturową.

Organy samorządowe powinny:

- Współdziałać, przy opracowywaniu i realizacji lokalnych programów edukacji ekologicznej, wynikających z Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej oraz lokalnej Agendy 21 z organizacjami, instytucjami, Kościołami i Związkami Wyznaniowymi, zakładami pracy, przedstawicielami społeczności lokalnych.
- Utrzymywać ścisłą współpracę ze szkołami, zapewniając im warunki do prowadzenia edukacji ekologicznej.
- Zapewnić społeczeństwu dostęp do niezbędnych informacji przydatnych w procesie podejmowania decyzji dotyczących zarządzania środowiskiem.

Działalność samorządów na rzecz edukacji ekologicznej wyrażać się będzie poprzez:

- prowadzenie programów edukacyjnych przeznaczonych dla różnych grup wiekowych,
- organizację konkursów o tematyce przyrodniczej i środowiskowej,
- współdziałanie w zakresie organizacji i propagowania akcji o zasięgu światowym, takich jak np. Dni Ziemi, Światowy Dzień Ochrony Środowiska, Dzień bez samochodu, Sprzątanie Świata itp.
- popularyzację wiedzy ekologicznej w różnych grupach wiekowych (wycieczki dydaktyczne, rajdy edukacyjne, prelekcje, odczyty, warsztaty, seminaria i konferencje naukowe),
- wydawanie materiałów informacyjno-szkoleniowych promujących wiedzę o środowisku i zasadach zrównoważonego rozwoju oraz walory przyrodnicze województwa świętokrzyskiego,
- udzielanie pomocy nauczycielom w zakresie metodyki nauczania ekologii i ochrony środowiska,
- promowanie odnawialnych źródeł energii jako szansy ekonomicznej i ekologicznej dla rolnictwa w powiecie kieleckim,
- prowadzenie badań i monitoring stanu środowiska.

Administracja terenów cennych pod względem przyrodniczym

Na terenie powiatu kieleckiego zachowało się wiele obszarów o cennych walorach przyrodniczych i kulturowych. Są wśród nich m.in. Świętokrzyski Park Narodowy, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody. Wyróżniają się one ogromnym bogactwem zasobów przyrodniczych oraz dysponują znacznym potencjałem organizacyjnym, który może i powinien stać się podstawą edukacji ekologicznej.

Edukacja ekologiczna powinna być również rozwijana i prowadzona na terenie lasów, ogrodów pałacowych, parków dworskich i innych tego typu obiektów.

Dla rozwoju tej działalności należy:

- Prowadzić działania w zakresie edukacji ekologicznej na wszystkich obszarach cennych przyrodniczo, obejmując nimi również społeczności lokalne.
- Oferowane formy edukacji ekologicznej dostosować do potrzeb i możliwości grup wiekowych i zawodowych.
- Sukcesywnie rozszerzać działalność edukacyjną i informacyjno-wydawniczą.

Edukacja ekologiczna w tej formie organizacyjnej na terenie powiatu kieleckiego ma charakter instytucjonalny. Działa tu m.in. Zarząd Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych, który posiada własny Program Edukacji Ekologicznej, skierowany do uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich. Program ten zawiera:

- I. Prowadzenie prelekcji połączonych ze stosowaniem wizualnych środków dydaktycznych: filmów video, slajdów i foliogramów przyrodniczych oraz map poglądowych. Prelekcje te obejmują zagadnienia z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego oraz problemów wynikających z ustanowienia w województwie świętokrzyskim obszarów szczególnie chronionych. Upowszechniają walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich i Poniądzia.

II. Praktyczne zapoznanie uczniów z walorami Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich i Ponidzia poprzez:

1. Ścieżki dydaktyczne - opracowano i wydano w formie broszur przewodniki do ścieżek dydaktycznych. Ścieżki wyznaczone są w terenie przez pracowników Zarządu - głównie na terenie Parków Krajobrazowych (Gór Świętokrzyskich - 10 ścieżek; Ponidzia - 7 ścieżek) i oznakowane tablicami informacyjnymi. Umożliwiają łączenie w procesie edukacji informacji z różnych dziedzin biologii, geografii oraz historii. Wydano również ulotkę o ścieżkach dydaktycznych przeznaczoną dla nauczycieli.

2. Wycieczki autokarowe - piesze po terenach parków i ich otulin.

Pracownicy ZSiNPK zapewniają przewodnictwo i pomoc merytoryczną w w/w imprezach.

III. Organizowanie form czynnego uczestnictwa w zdobywaniu wiedzy z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego (konkursy, quizy ekologiczne i prelekcje dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z terenu woj. świętokrzyskiego oraz udział w sejmikach i sympozjach ekologicznych), między innymi:

- Organizacja w cyklu rocznym konkursu pn. „Ekologia, my i region, w którym żyjemy”. Konkurs przebiega w dwóch etapach: I etap - polega na przygotowaniu pracy na wybrany temat, II etap - jest testowym sprawdzianem z zakresu ogólnej wiedzy nt. celów i zasad ochrony przyrody, ogólnej wiedzy o problemach ochrony środowiska i znajomości walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych terenów Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich i Ponidzia oraz Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Uczniowie, którzy uzyskają najwyższe lokaty w II etapie konkursu mają prawo do udziału w drugim etapie konkursów przedmiotowych z zakresu biologii i geografii prowadzonych dla tej grupy wiekowej przez Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach. Szkoła, której zespół zajmie miejsce premiowane, w nagrodę otrzymuje sprzęt dydaktyczny. Konkurs organizowany jest wspólnie z Kuratorium Oświaty, Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach oraz Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Radomiu.
- W akcji Sprzątanie Świata Polska - Zarząd zapewnia worki i rękawice oraz w uzgodnieniu z Urzędami Gmin zorganizowanie wywozu zebranych śmieci.

IV. Popularyzowanie wiedzy o obszarach chronionych przez organizowanie w szkołach, bibliotekach i muzeach wystaw i ekspozycji prezentujących ich walory:

1. Wystawy stałe – „Krajobrazy Gór Świętokrzyskich i Ponidzia”, „Zespół Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich”, „Ekspozycja przyrodniczo-geologiczna” w Budynku „A” Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Muzeum Przyrodniczym na Św. Krzyżu, i Muzeum Regionalnym w Pińczowie.

2. Wystawy ruchome - „Parki Krajobrazowe Gór Świętokrzyskich”, „Parki Krajobrazowe Ponidzia”, „Zwiedzamy Parki Krajobrazowe Gór Świętokrzyskich i Ponidzia trasami ścieżek dydaktycznych”, zawierają informacje tekstowe o poszczególnych parkach krajobrazowych oraz barwne fotogramy - transport i ustawienie zapewnia Zarząd.

Wydawnictwa ZŚ i NPK – foldery, plakaty, informatory o parkach, rezerwatach, faunie oraz ścieżkach dydaktycznych – przekazywane są nieodpłatnie do szkół, bibliotek z terenu Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich i Parków Krajobrazowych Ponidzia oraz osobom zainteresowanym.

Organizatorzy wypoczynku i turystyki

Turystyka i wypoczynek wpływają na rozwój psychofizyczny człowieka oraz w dużym stopniu decydują o jego stosunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego. Niewłaściwie organizowana masowa turystyka i rekreacja negatywnie oddziałuje na środowisko. Konieczne jest objęcie edukacją ekologiczną zarówno organizatorów turystyki i wypoczynku, jak i osób korzystających z tych usług organizatorzy turystyki na obszarach chronionych oraz organizacje zajmujące się eko- i agroturystyką stanowią grupę żywotnie zainteresowaną promocją idei proekologicznych. Edukacja i informacja o środowisku powinny również obejmować ludność mieszkającą na tych terenach.

Dla realizacji powyższych celów niezbędne są następujące działania:

1. Tematyka proekologiczna powinna być obligatoryjnie włączona do programów nauczania w szkołach i uczelniach kształcących na potrzeby turystyki (Akademia Świętokrzyska, Wszechnica).
2. Niezbędna jest promocja szkoleń dla instruktorów, strażników i opiekunów przyrody.

Organizacje społeczne

Organizacje społeczne, w tym te działające na rzecz ochrony środowiska, mają zróżnicowany zakres i formy działania, a także różnorodne powiązania ze sferą polityki, ekonomii i kultury. Działania pozarządowych organizacji ekologicznych polegają najczęściej na:

- kształtowaniu świadomości ekologicznej osób zaangażowanych w działania społeczne,
- przybliżaniu społeczeństwu istoty i znaczenia problemów ekologicznych,
- wpływie na osoby i instytucje odpowiedzialne za podejmowanie decyzji dotyczących zarządzania środowiskiem,
- propagowaniu humanistycznego i kulturowego wzorca ekologii.

Dla pogłębienia roli i znaczenia tych organizacji w sferze edukacji ekologicznej należy dążyć, aby:

- Programy edukacji ekologicznej organizacji społecznych współrealizujących Narodowy Program Edukacji Ekologicznej uwzględniały bieżące potrzeby społeczności lokalnej i wpływały na integrację działań środowiskowych.
- Jednym z priorytetowych zadań społecznych organizacji ekologicznych było pozyskiwanie, gromadzenie i udostępnianie rzetelnych informacji niezbędnych do podnoszenia świadomości i aktywnego działania na rzecz środowiska.
- Wzrastającą rolę w dziele edukacji ekologicznej zajmowały formalne i nieformalne grupy lokalne, wspierające przestrzenny ład, tożsamość kulturową i jej spuściznę, prezentujące rozwiązania oryginalne, specyficzne dla danego regionu, zgodne z zasadami ekorozwoju.

Kościoły i Związki Wyznaniowe

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju prowadzi do trwałych zmian w świadomości społeczeństwa, jeżeli uwzględni wartości religijne i kulturowe. Duża rola Kościołów i Związków Wyznaniowych przy kształtowaniu świadomości ekologicznej społeczeństwa powinna wyrażać się przez:

- organizowanie spotkań, seminariów i konferencji,
- wydawanie książek, broszur, materiałów pomocniczych dla księży, katechetów i wiernych,
- publikowanie artykułów w prasie religijnej,
- emisje audycji radiowych i programów telewizyjnych,
- homilie, odezwy i listy pasterskie,
- formalne studia i działalność wyznaniowych ośrodków edukacji ekologicznej.

Efektywność tych działań zależeć będzie od:

- Budzenia świadomości ekologicznej wiernych poprzez nauczanie, homilie, katechezy, ale także w praktycznym zarządzaniu środowiskiem na terenach własności kościelnych.
- Współpracy Kościołów i Związków Wyznaniowych z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze edukacji ekologicznej.
- Nawiązanie bliższej współpracy między Kościołami Chrześcijańskimi a proekologicznymi organizacjami religijnymi w Europie.

Edukacja ekologiczna w miejscu pracy

Zdecydowana większość osób czynnych zawodowo ma bezpośredni wpływ na stan środowiska. Wynika to z mniej lub bardziej świadomych decyzji podejmowanych na każdym stanowisku pracy. Realizacja idei zrównoważonego rozwoju w znacznej mierze zależy zatem od konkretnych działań podejmowanych w zakładach pracy.

Skuteczność tych działań wymaga spełnienia następujących warunków:

- Wiedza o ochronie środowiska w miejscu pracy powinna być upowszechniana przez kierownictwo zakładów, specjalistyczne służby pracownicze i związki zawodowe, włączając w to programy doskonalenia zawodowego kadry oraz elementy edukacji środowiskowej związanej ze specyfiką prowadzonej działalności.
- W ramach szkoleń BHP należy podejmować tematykę skutków oddziaływania zakładu pracy na lokalne środowisko i zdrowie człowieka.
- We wszelkich działaniach promocyjnych należy lansować technologie i rozwiązania przyjazne środowisku.
- Organizacje i instytucje wspomagające rolnictwo i wieś powinny promować działania sprzyjające zachowaniu różnorodności biologicznej terenów użytkowanych rolniczo.

Edukacja ekologiczna w rodzinie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną kształtującą osobowość i postawy człowieka. W Polsce wciąż wyjątkowa rola i siła oddziaływania rodziny mogą okazać się niezwykle pomocne w prowadzeniu skutecznej edukacji ekologicznej. W rodzinie kształtują się pierwsze wyobrażenia o świecie, wymieniane są poglądy i doświadczenia. Rodzina powinna być miejscem, w którym stosuje się, sprawdza i koryguje wiedzę z zakresu ochrony środowiska, nabytą przez wszystkich jej członków.

Wśród zadań na rzecz edukacji w rodzinie należy uwzględnić działania dotyczące:

- kształtowania odpowiedzialności za własne życie i stan środowiska,
- lansowania postaw przyjaznych wobec środowiska przyrodniczego, społecznego i kulturowego,
- uświadamiania powinności i poczucia odpowiedzialności rodziny wobec następnych jej pokoleń.

Edukacja ekologiczna w rodzinie powinna promować nowe style życia z uwzględnieniem roli rekreacji, turystyki i wypoczynku przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska naturalnego oraz powinna sprostać potrzebom ludzi specjalnej troski.

Środki masowego przekazu

Badania świadomości społecznej wykazują, iż media mają bardzo duży wpływ na poziom wiedzy o stanie środowiska naturalnego. Najczęściej wskazywanym źródłem informacji o problemach ochrony środowiska jest telewizja, radio oraz prasa.

Istnieje ścisła współzależność między stanem wiedzy społeczeństwa a sposobem ukazywania problemów ekologicznych w mediach. Sposób przekazywania informacji w mediach stopniowo się zmienia. Coraz większego znaczenia powinny nabrać tematyczne programy publicystyczne i filmy popularnonaukowe o tematyce środowiskowej oraz tzw. reklama społeczna promująca działania przyjazne środowisku.

W związku z powyższym, środki masowego przekazu powinny:

- W sposób rzetelny, bez poszukiwania sensacji, przedstawiać stan środowiska naturalnego i prezentować pozytywne przykłady działań podejmowanych na rzecz jego ochrony, pokazując również skutki (w tym finansowe) zamierzonych i niezamierzonych działań prowadzonych w środowisku.
- Promować style życia i zachowania przyjazne środowisku.
- Nawiązać bliską współpracę z instytucjami i organizacjami zajmującymi się ochroną środowiska w celu zdobywania i gromadzenia informacji oraz korzystania z prowadzonych przez nie działań.
- Dążyć do odkomercjalizowania mediów w zakresie upowszechniania wiedzy o środowisku.
- Ograniczać lansowanie cywilizacji konsumpcyjnej.

9.3 Zagrożenia i problemy w dziedzinie edukacji ekologicznej

Głównymi problemami i zagrożeniami w dziedzinie edukacji ekologicznej są:

- zbyt niski poziom edukacji starszych grup społeczeństwa zwłaszcza wsi, w tym między innymi brak świadomości mieszkańców o:
 - zagrożeniu powstającym przy spalaniu w domowych piecach materiałów odpadowych (zwłaszcza opakowań z tworzyw sztucznych),
 - zagrożeniu dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych przez nieszczelne szamba i gnojowniki lub odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do rowów i cieków;
- stały niedobór środków finansowych,
- niewielka wiedza społeczeństwa w zakresie problematyki ochrony środowiska, w tym niezajomość obowiązujących przepisów prawnych i rozwiązywania problemów ekologicznych w Unii Europejskiej.

9.4 Program działań ukierunkowanych na zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne

W „Programie ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” za najważniejsze cele edukacji ekologicznej uznano:

1. Podniesienie świadomości ekologicznej wszystkich grup społeczeństwa, polegające na wykształceniu nawyków zrównoważonego rozwoju, dbałości o stan środowiska i oszczędnego korzystania z jego zasobów.
2. Stworzenie powszechnego dostępu do informacji dotyczących problematyki ochrony środowiska.

Cele te powinny być realizowane poprzez systematyzowanie i wzbogacanie wiedzy na temat wzajemnych relacji człowiek — przyroda — środowisko oraz zagrożeń stwarzanych przez działalność jednostek, grup społecznych i podmiotów gospodarczych, a także ich skutków. Niezwykle ważne jest, aby edukacja ekologiczna objęła wszystkie kręgi społeczeństwa, przy wykorzystaniu różnych metod i środków oddziaływania.

Działaniami priorytetowymi na rzecz realizacji ww. celów będą:

- szersze włączenie w program zajęć obowiązkowych na wszystkich poziomach kształcenia zagadnień z zakresu ochrony środowiska oraz sukcesywne tworzenie sieci szkolenia fakultatywnego, udział w organizowanych olimpiadach i konkursach o tematyce ekologicznej,
- prowadzenie doskonalenia zawodowego w środowiskach kadry specjalistycznej,
- ciągłe usprawnianie koordynacji działań w zakresie wdrażania programów edukacji ekologicznej, prowadzenie stałego monitoringu stanu środowiska oraz usprawnianie przepływu informacji,
- promocja działań proekologicznych, poprzez stworzenie atrakcyjnego systemu zachęt i nagród finansowych dla podmiotów, instytucji, jednostek samorządowych, które podejmujących działania na rzecz poprawy stanu środowiska wdrażają przyjazne środowisku technologie, stosują odnawialne źródła energii z jednoczesną racjonalizacją kar dla podmiotów i instytucji łamiących przepisy,
- dostosowanie celów i form edukacji środowiskowej do specyfiki regionu, tożsamości lokalnej i tradycji kulturowej, a także dalsze wsparcie organizacji różnorodnych imprez i akcji promujących potrzebę racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody oraz zmiany konsumpcyjnego modelu życia,
- edukacja dorosłych oraz kształtowanie odpowiednich postaw proekologicznych poprzez: organizacje studiów podyplomowych, szkoleń, wystaw, konkursów, konferencji naukowych, imprez artystycznych, przybliżających tematykę ochrony środowiska,
- powszechna dostępność do wiadomości i materiałów o treści ekologicznej, (publikacje, broszury, witryny internetowe, foldery), rozpowszechnienie tej problematyki w mediach,
- kontynuacja i rozwijanie działalności proekologicznej organizacji pozarządowych, organizacja konkursów, rajdów edukacyjnych, warsztatów ekologicznych, ogólnopolskich olimpiad, akcji,

- pogłębianie świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez działalność edukacyjną na terenach najcenniejszych pod względem przyrodniczym we współpracy z Zarządami Parków, związkami gmin, stowarzyszeniami itp.,
- prowadzenie badań opinii publicznej, pozwalających ocenić stan wiedzy i potrzeb ekologicznych społeczeństwa.

W „Strategii rozwoju powiatu kieleckiego” w ramach celu warunkującego: **II. Wszechstronny rozwój gospodarczy powiatu, małych i średnich przedsiębiorstw, sfery usług, rolnictwa oraz jego otoczenia**, dla realizacji **priorytetu C: Dostosowanie kierunków rozwoju rolnictwa w powiecie do zmian zachodzących w rolnictwie europejskim**, określono m.in. **zadanie II.C.6. Edukacja ekologiczna (wykorzystując wzorcowe gospodarstwa rolne, ekologiczne, agroturystyczne i ekoturystyczne)** i związane z nim działania:

1. Kampanie edukacyjne i informacyjne.
2. Działalność promocyjna.
3. Wspieranie inicjatyw edukacyjnych.
4. Wspieranie finansowe czasopism edukacyjnych.
5. Podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej.
6. Zwiększenie zainteresowania mieszkańców wsi przemianą ich gospodarstw w gospodarstwa ekologiczne.
7. Kursy, szkolenia, wyjazdy studyjne do wzorcowych gospodarstw.
8. Pomoc przy zakupie ekologicznych środków produkcji (nawozy, środki ochrony roślin, materiał sienny i sadzeniowy).

Zadanie to realizowane jest między innymi przez:

- Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach – prowadzenie seminariów, kursów i szkoleń dla rolników, pracowników Urzędów Gmin oraz ogólnodostępnych z zakresu rolnictwa ekologicznego, produkcji roślin energetycznych i przydomowych oczyszczalni ścieków; „Dzień Otwartych Drzwi” WODR – z wystawą dorobku gospodarstw ekologicznych i wydawnictw WODR.
- Związek Gmin Ekologicznych i Rolniczych „EKOROL” – wydawanie materiałów szkoleniowych oraz prowadzenie szkoleń z zakresu rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i ogrodnictwa ekologicznego, skierowanych do rolników oraz absolwentów szkół rolniczych.
- Zespół Szkół Rolniczych, Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego – Gospodarstwo Pomocnicze w Podzamczu – Chęcińskim.
- Powiatowy Zakład Usług Starostwa Powiatowego przy realizacji program operacyjnego związanego z promocją biopaliw. Powstało Centrum Promocji Paliw Odnawialnych dla potrzeb, którego zagospodarowywane są tereny w Podzamczu Chęcińskim, będące na majątku Starostwa Powiatowego. Na powierzchni 3 ha założono macecznik wierzby energetycznej - akcja rozpoczęta 2001 r. Docelowo na terenach użytków i nieużytków majątku powiatowego, zlokalizowanych wzdłuż rzeki Nidy w gminie Chęciny, wierzba obsadzony będzie obszar około 30 ha. Zagospodarowywany jest również budynek, w którym powstanie m.in. sala wystawowa gdzie prezentowane będą urządzenia do produkcji i przetwórstwa biomasy oraz schematy instalacji grzewczych dla potrzeb gospodarstw indywidualnych i zakładów komunalnych. Propagowanie produkcji i wykorzystania biomasy dla potrzeb energetycznych prowadzone jest po przez szkolenia, pokazy i promocje. Prowadząc działalność w zakresie edukacji ekologicznej powiatowe Centrum Promocji Paliw Odnawialny ściśle współpracuje ze Świętokrzyskim Centrum Innowacji i Transferu Technologii w Kielcach.

W przedstawionym w „Strategii rozwoju powiatu kieleckiego” wykazie proponowanych projektów operacyjnych na okres perspektywiczny uwzględniony jest:

Projekt II.C.3.

EDUKACJA EKOLOGICZNA.

1. Lokalizacja projektu

Gminy powiatu kieleckiego.

2. Cele projektu

Edukacja ekologiczna prowadzona będzie dla mieszkańców gmin, które będą wprowadzały na swoim terenie selektywną zbiórkę odpadów. Edukacją objęta zostanie również młodzież szkolna, szczególnie w szkołach będących jednostkami podległymi powiatu, niezależnie od zainteresowania gminy wdrażaniem systemu selektywnej zbiórki odpadów. Celem projektu będzie wdrażanie zasad i nawyków selektywnej zbiórki odpadów.

3. Główne zadania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu

- przygotowany zostanie harmonogram szkoleń z podziałem na grupy odbiorców,
- przeprowadzone zostaną szkolenia nauczycieli szkół nauczających biologii z elementami ochrony środowiska,
- dla młodzieży szkolnej organizowane będą konkursy o tematyce ekologicznej, w tym tematyczne, poświęcone np. selektywnej zbiórce odpadów,
- przeprowadzone będą szkolenia dla mieszkańców gmin, czy miejscowości wdrażających system selektywnej zbiórki odpadów.

4. Oczekiwane rezultaty

- podniesienie świadomości ekologicznej,
- zebranie znacznych ilości surowców wtórnych przez młodzież szkolną,
- wdrażanie zainteresowania segregacją odpadów,
- zmniejszenie ilości odpadów deponowanych na składowiskach odpadów,
- podniesienie wizerunku powiatu,
- czyste środowisko jako czynnik podnoszący atrakcyjność turystyczną i walory krajobrazowe regionu.

5. Beneficjenci projektu.

Mieszkańcy gmin powiatu kieleckiego, w tym młodzież szkolna.

6. Jednostka odpowiedzialna za wdrożenie

Starostwo Powiatowe w Kielcach reprezentowane przez wydziały:

- Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska,
- Oświaty i Kultury,
- Komunikacji, Transportu i Turystyki.

7. Wielkość i sposób finansowania projektu

- 50% - środki Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 40% - środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 10% - środki przedakcesyjne funduszy unijnych.

8. Termin realizacji projektu

2002 – 2005.

Przedstawiony powyżej projekt jest w trakcie realizacji. Z środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej sfinansowany został zakup kontenerów do selektywnej zbiórki odpadów dla wszystkich szkół podległych powiatowi.

Przeprowadzone zostały w ramach obchodów Dni Ziemi:

w 2002 r. – akcja sprzątnięcia ciągu dróg powiatowych, w której uczestniczyli uczniowie szkół podstawowych,

wiosną 2003 r. – akcja sprzątnięcia strefy ochrony sanitarnej składowiska w Promniku z udziałem harcerzy ze szkół podstawowych i gimnazjów, poprzedzona prelekcją na temat selektywnej zbiórki odpadów i sposobów ich unieszkodliwiania w Polsce i w krajach Unii Europejskiej,

jesienią 2003 r. – akcja sadzenia lasu, w której uczestniczyli harcerze szkół podstawowych i gimnazjów, poprzedzona prelekcją na temat znaczenia lasów w środowisku.